

Ålholm Slot

Margit

Ålholm Slots tidlige historie er meget svær at fortælle noget om, da det hele syntes indhyllet i mystik, bla.a. fordi brandene i København, i 1700 tallet, ødelagde de kongelige arkiver.

Ålholm Slot har antageligt eksisteret længe før det 12 årh. da de kongelige rivaler, Valdemar den første og Svend Grade mødtes her for at dele landet imellem sig.

Man mener at Ålholm Slot stammer helt tilbage til midten af vikingetiden i det niende århundrede, hvor det blev opført som en stærkt befæstet vandborg.

Tidligere tegninger viser at slottet bestod af fire tårne og svært befæstede mure, bag hvilke befolkningen kunne søge beskyttelse under de hyppige krige og fejder.

I 1328 pantsatte Kong Christoffer den 2. en del af kronens gods bla.a. Ålholm Slot, til sin halvbroder, Johan den milde af Holstein, for 20.000 sølvmark, som han hurtigt fik formøblet, hvilket naturligvis ophidsede befolkningen, som så fængslede ham på Ålholm. Christoffer den anden døde den 2 august 1332 i fangekælderen i det nord-vestlige tårn, det menes at han døde af gift.

Efter Kong Christoffers død i 1332, forblev Ålholm på Holsteinske hænder indtil 1369 da Valdemar Atterdag indløste pantet.

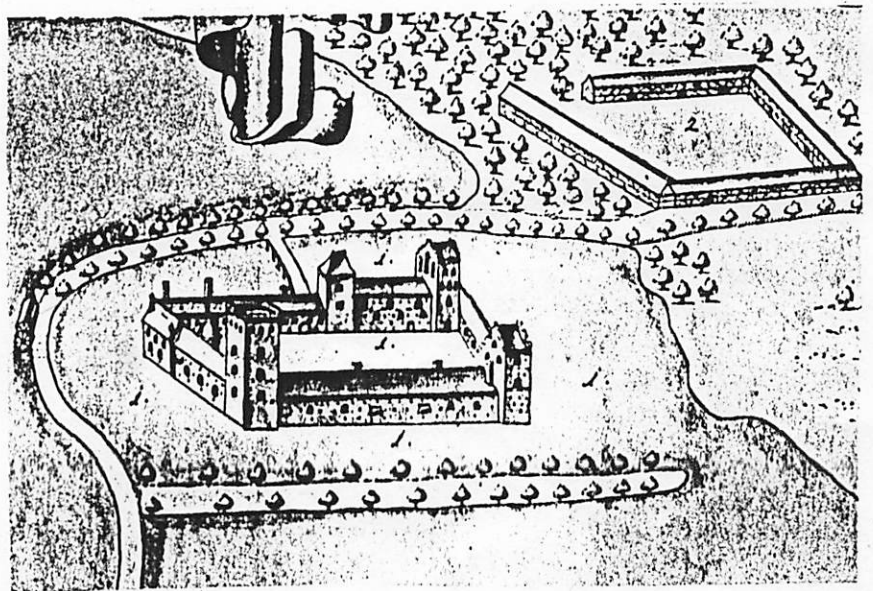
I den følgende ret fredelige periode hører man ikke ret meget om Ålholm, men det fortælles at Dronning Magrethe den I i 1409 fritog Nysteds borgere for at betale skat, desuden ved man at Magrethe den I lod det nord-vestlige tårn opføre over Kong Christoffers fangekælder, den del af slottet kaldes den dag i dag Magrethefløjen.

Under Kristian I fik Dorothea af Brandenburg særlige rettigheder der også omhandlede Ålholm, som hun beholdt til sin død i 1495.

Derefter fik enke-dronninger residens på Ålholm, de sidste to var Sophie Amalie 1670-1685 og Charlotte Amalie 1699-1714.

Ved sin moders død i 1714 besluttede Frederik den 4 at sælge Ålholm Slot.

Ved en aktion i 1725 købte Emerantia Raben Levetzau, enke efter den danske stamfader til slægten Raben, således ikke kun Ålholm, men også Bremersvold og Bramsløkke, der stadig er i familien Raben Levetzaus eje...

Inden vi starter den egentlige rundvisning, vil jeg lige fortælle kort om Baron og Baronesse Raben-Levetzau, der i dag ejer og bebor Ålholm Slot.

Ved sin faders død i 1933 blev Baron Johan Otto Valdemar Raben-Levetzau, ejer af Ålholm, hvorved Beldringe, Lekende, Bremersvold og Ålholm igen blev samlet.

Endnu nogle arkitektoniske ændringer blev foretaget, idet Baroneren lod Magrethefløjen restaurere, og som Baroneren og Baronessen nu beboer.

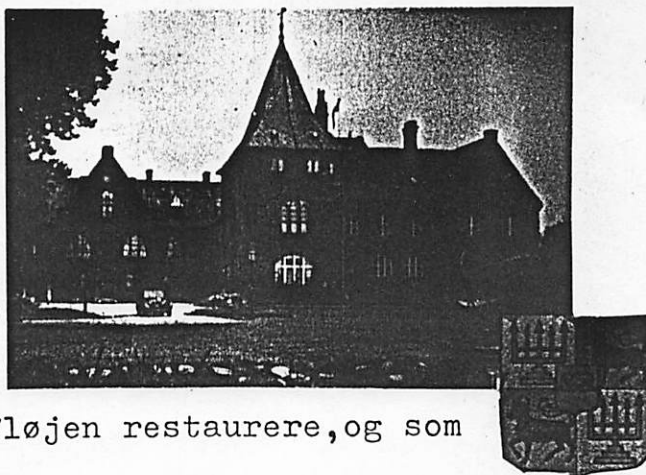
Men trods de mange ændringer der blev foretaget igennem århundreder står Ålholm Slot stadig som et af de mest fantastiske levn fra middelalderen - et barsk minde fra datidens krige, da stærke mure bestemte kongedømmets skæbne.

For 12 år siden besluttede Baroneren at åbne sine døre for offentligheden, så det er muligt for alle at se denne overdådighed af skønhed og barske minder.

Man har forsøgt at skabe en atmosfære, der ikke finder sin lige, ved at det ikke bare er et koldt museum man vil se, men et sted hvor man virkelig kan forestille sig hvordan det har været at leve på Ålholm, både som herskab og som tjenestefolk.

Også et automobilmuseum har Baroneren åbnet, det er i år 20 år siden, her kan man se biler helt tilbage til 1886 da Daimler opfandt den første bensinmotor. Museet tæller i dag over 200 biler og der kommer stadig flere til, idet Ålholm har sit eget værksted, hvor man konstant restaurerer gamle køretøjer.

Noget af det nyeste er en kongelig togvogn S4 som Baroneren har fundet ved Århus, hvor den blev brugt som sommerhus, den er nu færdig-restaureret og kan ses på museet.

Hvis man har lyst, er der også en tro kopi af en gammel dampbane fra 1850 der kører en tur gennem skoven til stranden, en tur på ca. 20 minutter.

Selv en model af den berømte Wright flyvemaskine fra 1903 - den første i verden - findes på museet, så det er virkelig en oplevelse også at besøge automobilmuseet.

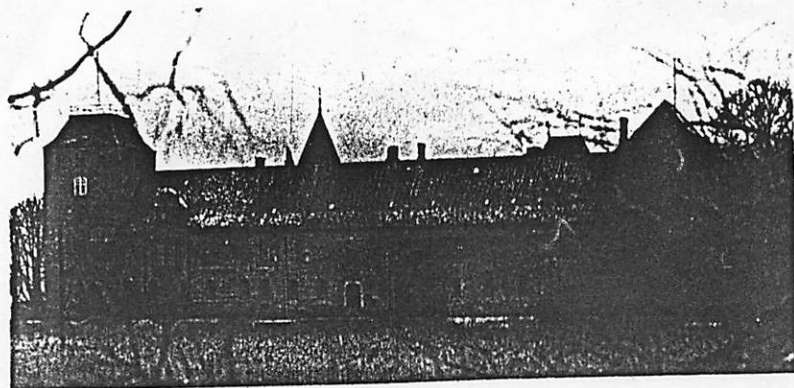
Vi håber at publikum vil hjælpe med at bevare denne skønhed og nationale kultur.

Entre indtægterne, går ubeskåret til vedligeholdelse og restaurering af Ålholm Slot...

Vi starter rundvisningen fra nordsiden, hvor vi er gået over voldgraven og ind i den afdeling hvor tjenestefolkene havde deres daglige pligter.

Her ser vi først et par små rum der har været brugt som stryge og rullestue, læg mærke til det dejlige linned der stadig er bevaret.

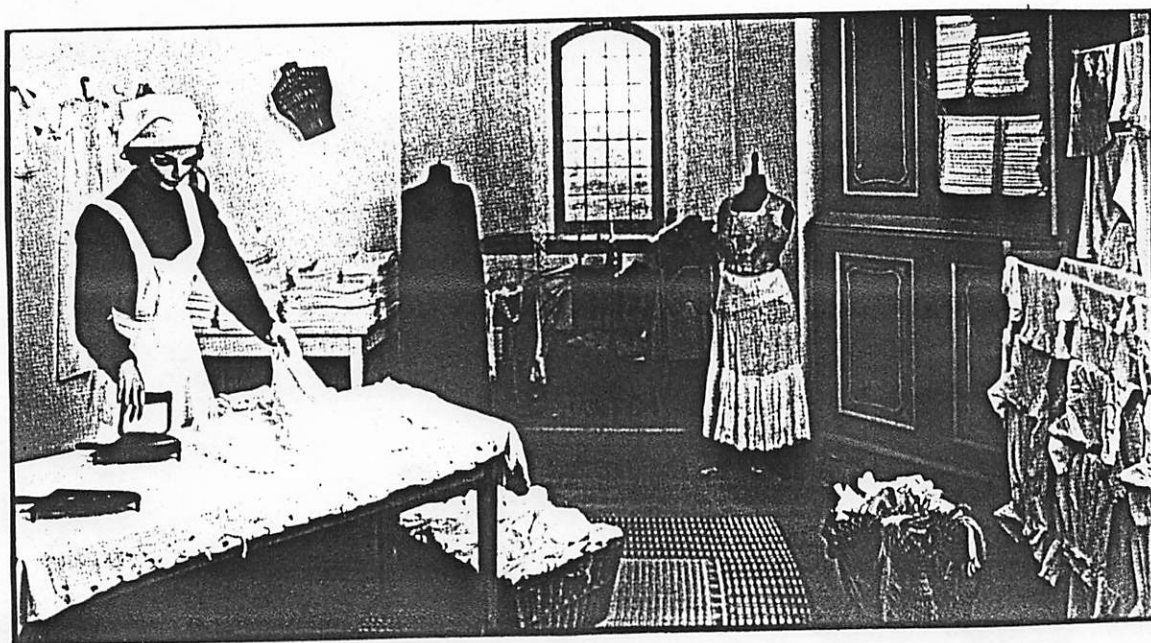
Overfor de to rum, vil De se en dør der er mærket kontor, det var tidligere oldfruens domæne, herfra kunne hun holde øje med pigerne.

Lidt længere henne ad gangen ser vi en montre, hvor man kan se den første bordtelefon, der blev installeret på Ålholm og den første skrivemaskine, læg også mærke til de to olielamper, det er i virkeligheden en slags ure, da man ved at aflæse tallene, efterhånden som olien brændte ned, kunne følge tiden.

Her kan vi også se danmarks første telefonbog, der jo dengang kun fyldte en side.

Læg også mærke til apparatet øverst oppe, det er Grev Rabens første filmsapparat.

4.

Vi går nu ind i det store slotskøkken, der var i brug indtil 1971. Det første vi ser er det store brændekomfur midt i køkkenet, læg mærke til at der ikke er nogen synlig skorsten, men der er selvfølgelig en, den findes bag ved bageovnen, og for at få røgen ud, måtte man først tænde op i fyret på den anden side af ovnen, for igennem et rør under gulvet, at kunne trække røgen ud.

Man kan sikkert forestille sig hvad der ville ske, såfremt at man glemte det.

Så godt som alle de skønne kobberting, de ser over hele køkkenet, har været i brug, for næsten hundrede år siden.

Da den store spisesal ligger lige over køkkenet her, har man så installeret en elevator, så man blev sparet for turen op af de mange trapper.

Læg mærke til talerøret ved siden af elevatoren, den tids samtaleanlæg kunne man vel sagtens kalde det.

Men ikke nok med at der findes en elevator til den store spisesal, som der jo kun blev brugt ved større middage, der findes også en side-løbende elevator, hvis man kan kalde den sådan, det er nærmest en slags svævebane, som kan ses ved siden af uret.

Den lod den nuværende ejer af Ålholm -Baron Raben-Levetzau- instalere, fordi den nuværende spisestue jo ligger i vestfløjen, det vil sige at man ellers skulle gennem flere lokaler og over en åben gårdsplads. og så var maden sikkert blevet kold.

Læg også mærke til fadeburet i hjørnet, der opbevares en del af familien Rabens kostbare glas og porcelæn, som stadig er i brug ved festlige lejligheder.

Døren mærket Privat, fører ud til et grovkøkken, der stadig bruges.

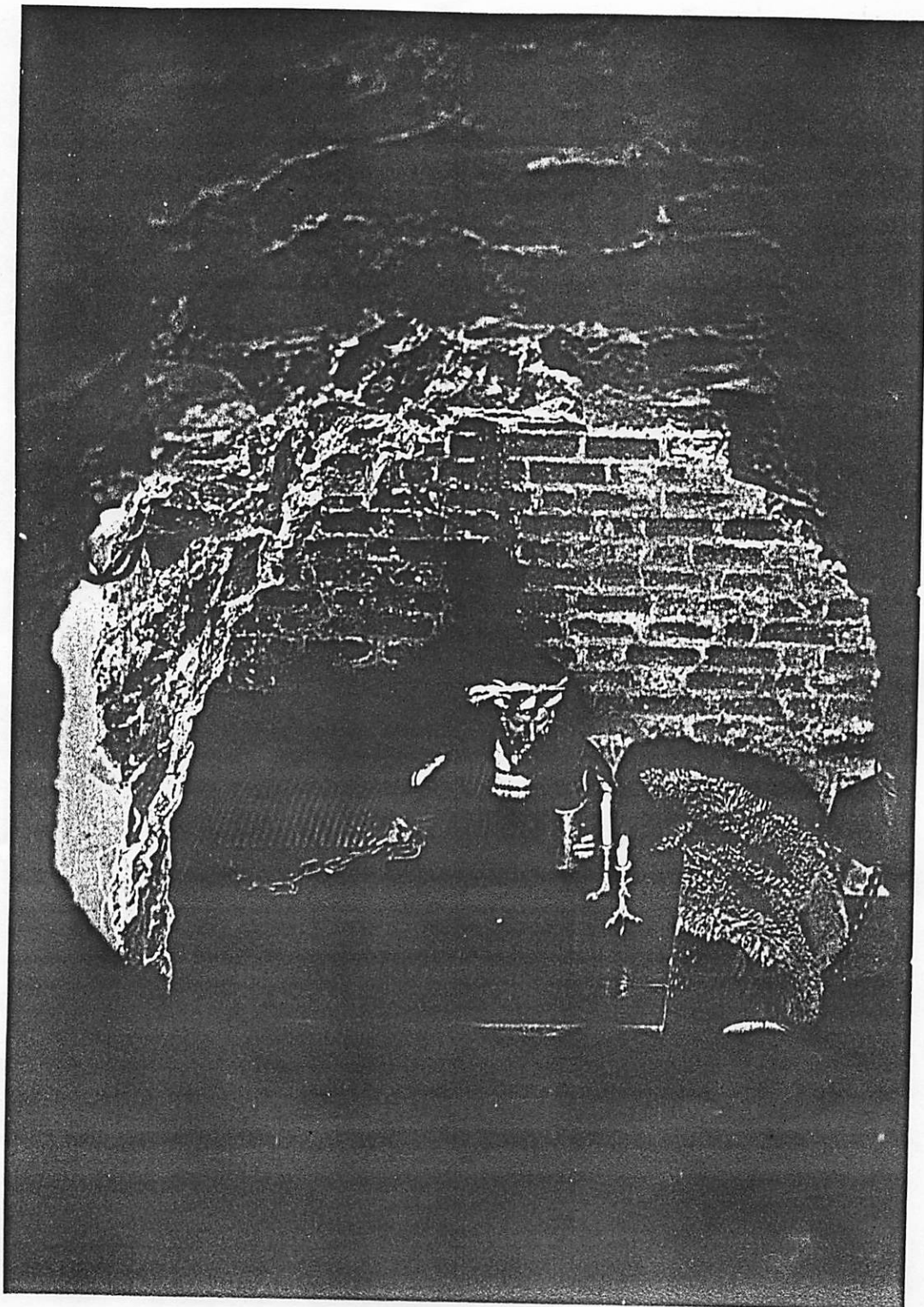
5.

Fra køkkenet går vi op ad trappen til den store spisesal, men på rapoet mellem etagerne, kan vi se ned i fangekælderen til Kong Christoffer den anden, hvor han blev anbragt for over 650 år siden, fordi han jo blandt andet, havde solgt Ålholm til sin halvbroder Johan Den Milde af Holstein for 20.000 sølvmark.

Hullet i muren var der naturligvis ikke den gang, det har Baron Raben fået lavet, for at vi har mulighed for at se ned til Christoffer.

Inden vi går ind i den store spisesal, kan jeg fortælle dem at på etagen ovenover, hvor vi ikke kommer op, er der en del gæsteværelser, som stadig er i brug.

Men hvis de ser op på rapoet, vil de kunne se et skab, med endnu en del af familien Rabens megen porcelæn..

Vi kommer nu ind i den store spisesal, hvor det første vi ser, er det store veldækkede bord, som Baronesse Raben-Levetzau hvert år dækker op, det var i 83 dækket op med slottes eget, næsten 100 år gamle franske spisestel og krystalglas med familiens monogram i ægte guld.

Der er i år dækket til 24, men ved at trække bordet ud og sætte det i T facon, kan der dækkes til 90 personer.

Den store pejs af rosentræ, er importeret af Baronens fader i 1891 fra Cannes.

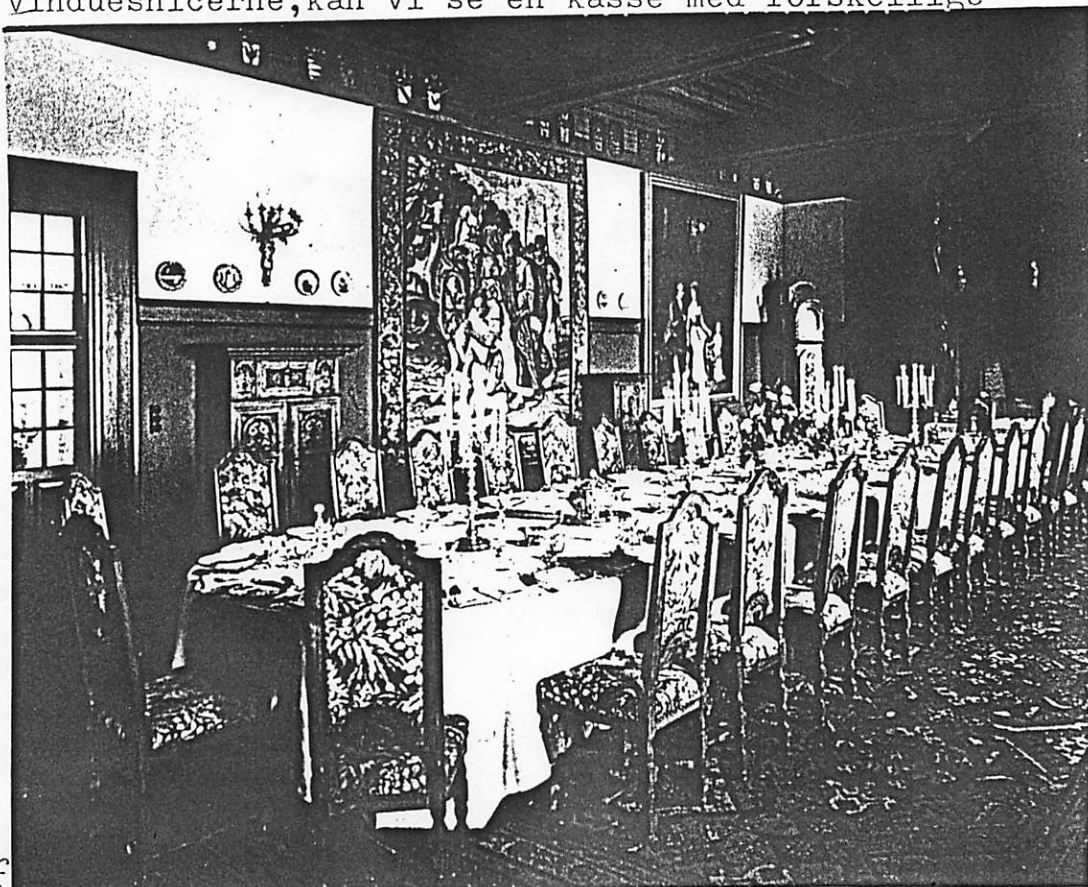
Det store standur i hjørnet er tysk rokoko fra 1700 tallet, det spiller en lille melodi hver time, ved hjælp af en musikvalse, hvis vi ser henne ved en af vinduesnicerne, kan vi se en kasse med forskellige valser, som man så kan skifte imellem.

Uret her er ikke som de fleste af den slags ure, med små klokker, men derimod en række orgelpiber, som man ved hjælp af et tungt lod får luften presset igennem piberne.

Skabene, vi ser omkring os, er også tysk rokoko.

De mange platter vi ser hele vejen rundt i spisesalen, er kostbare bing og grøndahl, med danske byvåben og navne skrevet på latin.

Det store maleri ved siden af uret er faktisk et jens juel, men det er ikke jens juel der har malet dette, det er en kopi, lavet af den også kongelige hofmaler Vantore, der havde specialiseret sig i at kopiere og forstørre jens juels mallerier, det ægte maleri hænger på Glorup.

Det store skærmbræt er broderet af Baronens moder, Lensgrevinde Lillie Suzanne, det er et stamtræ, hvor der er en rose for hvert familiedlem, hele vejen rundt er navnene broderet.

I det modsatte hjørne ved vinduet, kan de se en del menukort, der går tilbage til starten af dette århundrede, læg mærke til at det var ret almindeligt med 6-8 retter.

Inden vi går ind i balsalen, kan vi se til højre for døren, der hænger noget der ligner et våben, det er det ikke, det er en forskærer, der har været brugt af kokken ved de store jagtmiddage.

Den store gobbelin er antik flamsk og forestiller Apostlen Philip, der døber Oetiopiens dronnings hofmand, der iøvrigt var eunuk.

Vi er nu i balsalen, der ligger nøjagtig midt i slottet, det første vi skal lægge mærke til er loftet, det er dekoreret med ægte bladguld og vi kan også se dørkarmene der er af marmor.

Herinde finder vi også malerier af nogle af familien Raben Levetzaus medlemmer:

(6) Frederik Christoffer Greve Raben der bla.a. var udenrigsminister i I.C.Christensen regeringen, Frederik Christoffer var den nuværende Barons fader.

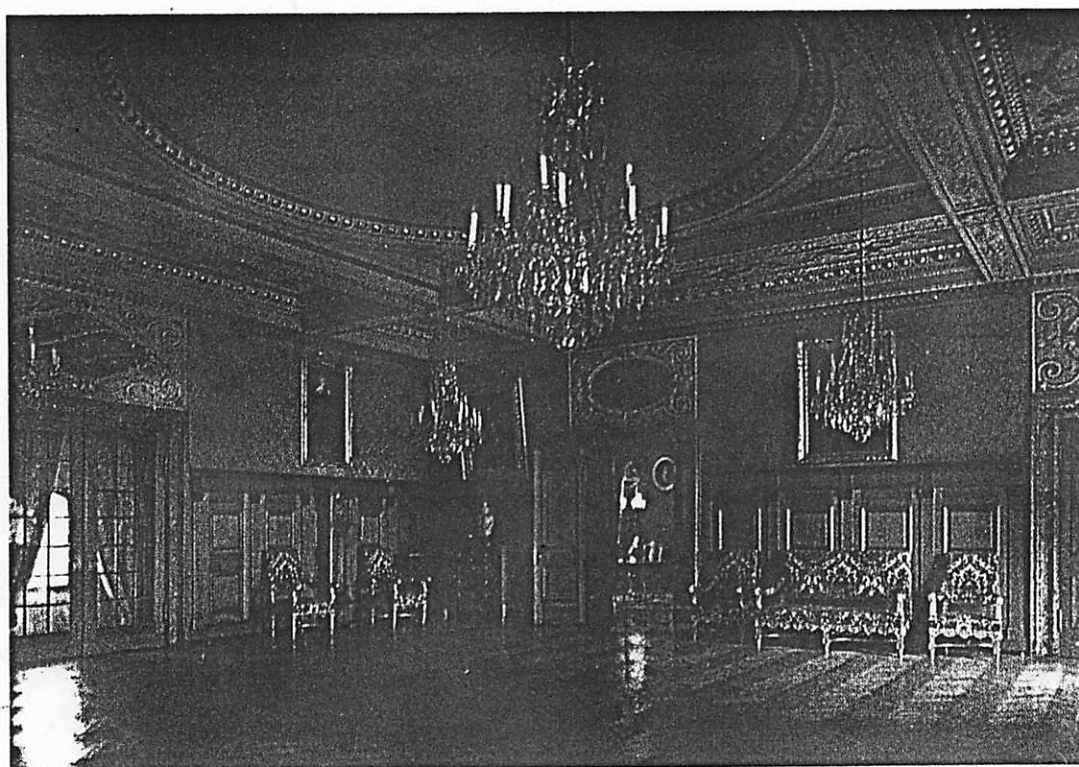
(1) På modsatte væg ser vi Baronens moder Lillie Susanne, der ligeledes er portrateret som ung på stafeliet.

(2) Lensgrevinde Siegfride Victoria, der var født Von Krog.

(3) Gregers Christian Greve der var gift med Anna Lund.

(4) Siegfred Victor Greve Raben.

(5) Kammerherre Josias Greve der blev født på Beldringe.

Hvis vi ser vinduet mod nord, der var før i tiden indgang i første sals højde, ved hjælp af et stort udvendigt trappesystem, hvad vi kan se på nogle gamle malerier i stueetagen ved slutningen af rundvisningen..

Vi fortsætter nu ind i den røde salon, der jo i det 1500 århundrede, var en slags herreværelse, da man jo ikke den gang havde spisestuer, men spiste i riddersalen, og efter middagen mødtes herrene i den røde salon.

Her i den røde salon finder vi også en del familieportrætter, hvor de fleste er malet af den kongelige Hofmaler Jens Juel, der døde i 1802.

Lad os starte med no. I.

Charlotte Emerantia, der var gift med, Mathias Vilhelm Hvitfeldt til Clausholm.

(2) Comtesse Sophia Magdalene, der var gift med, først Holger Baron Rosenkrantz, derefter med Major Adam Carl Greve Molthe.

(3) Amalie Gregersine Juel, der var gift med, Frederik Christian Raben.

(4) Elenore Agnes Raben, der var gift med Christian Greve Scheel.

(5) Christian den 8.

(6) Sigfred Ralenlund.

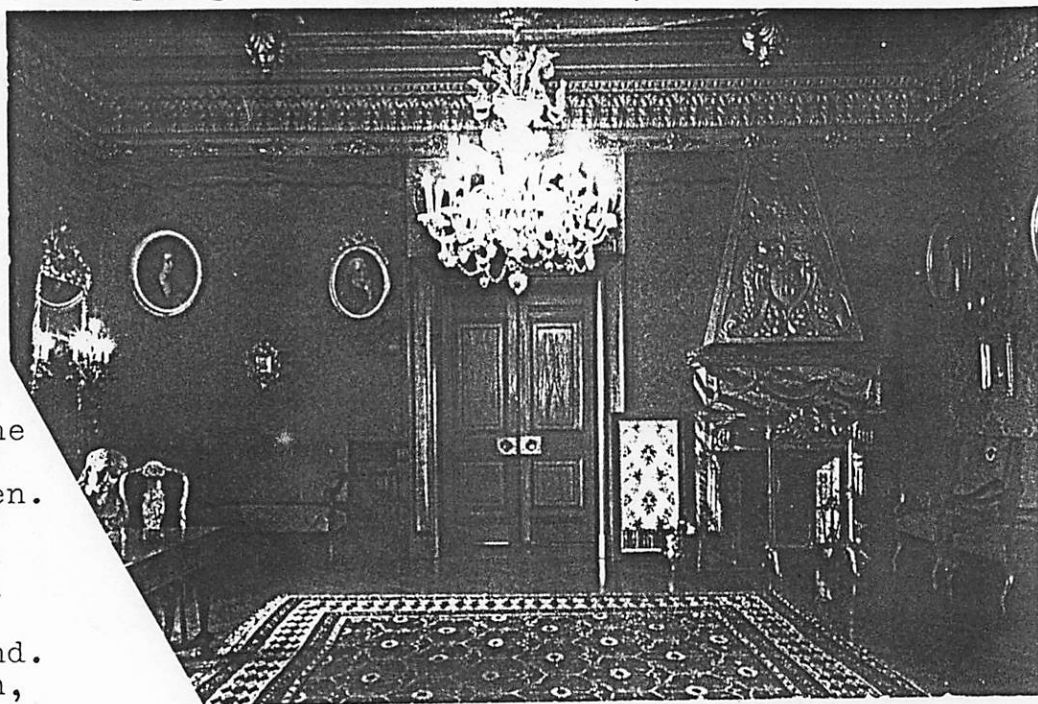
(7) Johan Otto Raben, der var gift med Emerantia Raben (født, Von Levetzau,)

det var Emerantia der i 1725 købte Ålholm af Frederik den fjerde. Emerantia er portrætteret på maleri nr. 10.

(8) Amalie Gregersine. (9) Frederik Christian Raben. (12) Amalie Gregersine. (13) Amalie Gregersine Raben der jo var gift med Frederik Christian Raben. (14) Siegfried Victor Raben, der var gift med Antoinette Elisabeth Holstein af Ledreborg.

Skulpturen på bordet er af Baronens moder-Lillie Suzanne Raben, den er modelleret af skuespillerinden Sara Bernhardt.

Læg mærke til at der også her i den røde salon, er en flot dekoreret kamin, hvad der iøvrigt er i de fleste rum på slottet.

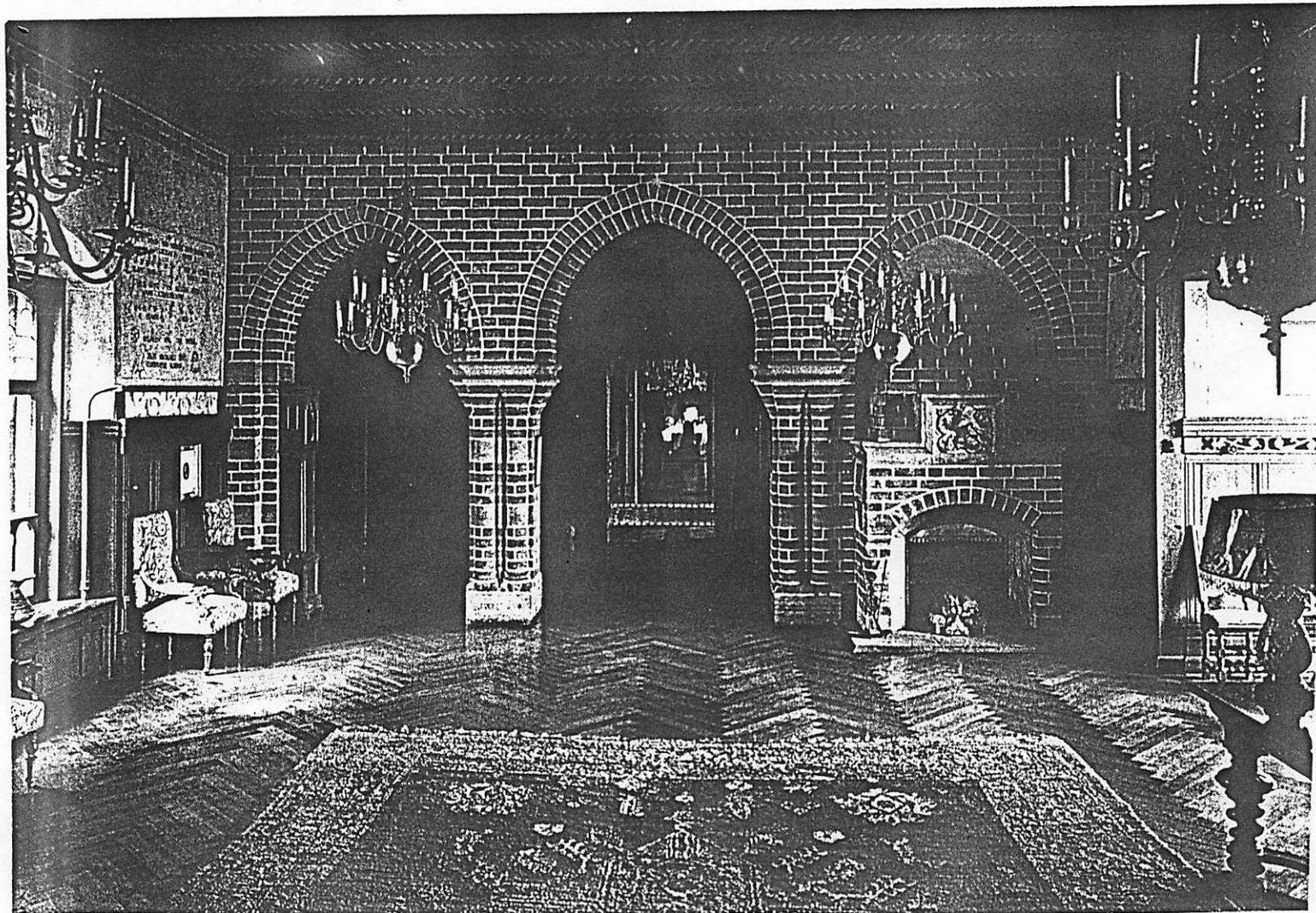

Vi er nu i riddersalen, der bla.a. er berømt på grund af Kong Frederik den anden og Dronning Sophias besøg her i 1585.

De konge og adeliges navne, blev ved sådanne besøg, skrevet på væggen sammen med deres navnemærker, man skal jo huske på at der dengang var mange der hverken kunne læse eller skrive.

Interessant er det at se den spøgefulde bemærkning Frederik den 2 har fået skrevet over sit navn "Allein treu ist Wildtbragt", tro er kun Wildtbragt, Wildtbragt var Kongens hund.

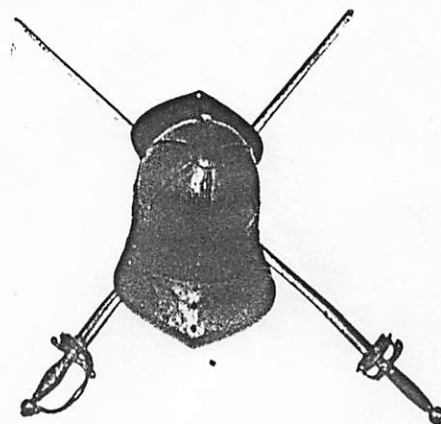
Inskriftionerne er som sagt fra 1585, altså 400 år gamle og står fuldkommen originale, da de ikke siden har været tegnet op.

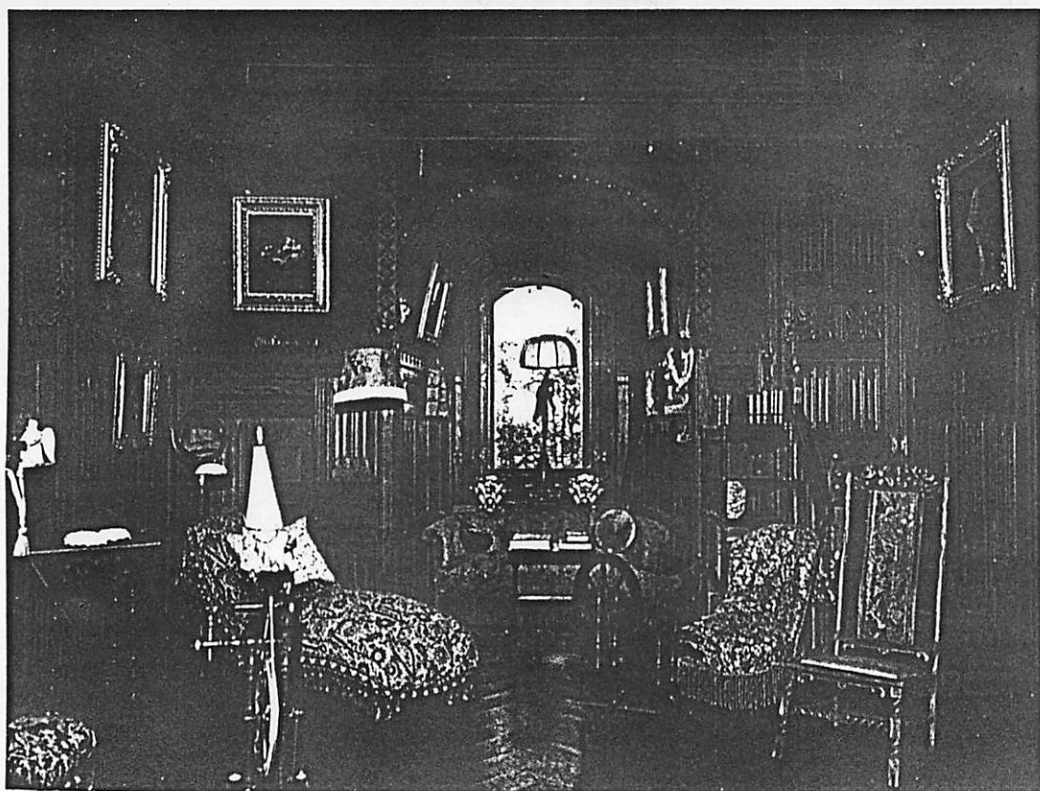

Det eneste toilet der fandtes på Ålholm dengang og kaldtes "en hemmelighed" findes her i riddersalen, det er ændret lidt i konstruktionen, da der dengang var afløb direkte over voldgraven.

De forskellige våben, der alle er fundet her på slottet, er der ikke meget at fortælle om, udover at de ældste stammer tilbage til 1600.

De Islandske drikkehorn fra 1681, beviser at der stadig findes gemmesteder på Ålholm, da de først er blevet fundet i 1983 her på Ålholm af Baronesse Elizabeth Raben-Levetzau.

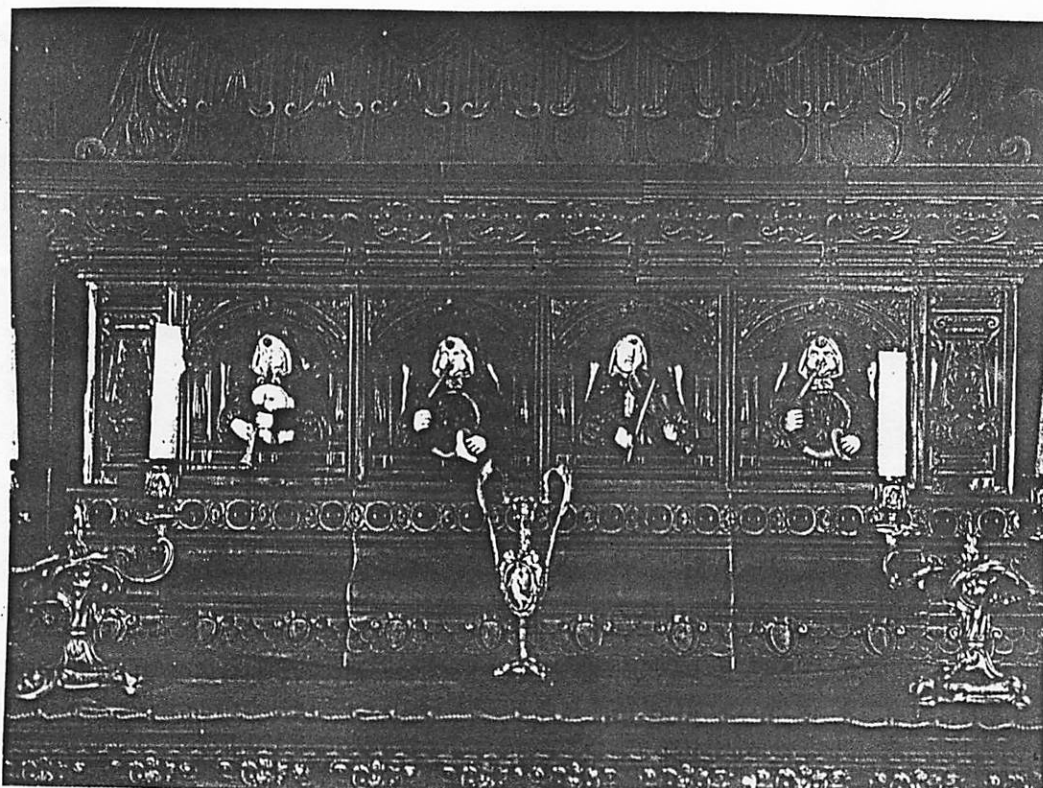
Her, et par trin op fra riddersalen, finder vi den smukke Viktorianske salon, hvortil damerne fortrak sig efter middagen, når herrene gik i den røde salon.

Læg også mærke til damen ved vinduet, det er faktisk en strikke-maskine hun står med.

Da dette er det nord-østlige tårn, er der selvfølgelig flere etager ovenpå, her ovenover, de kan se trappen ovre til højre har senest, været et atelier, hvor grevinden malede.

Helt til højre, igennem den lille nice, kommer man ind til de private soveværelser.

Lige indenfor til højre, kan de se, den vel nok flotteste kamin.

Vi går nu ind i afdelingen med den store hovedtrappe, det første vi ser lige til højre er orglet, som Lensgreven (Baronens fader) lod opsætte, samtidig med at han lod den enorme trappe bygge.

Her blev bla.a. holdt gudstjeneste for personalet om søndagen.

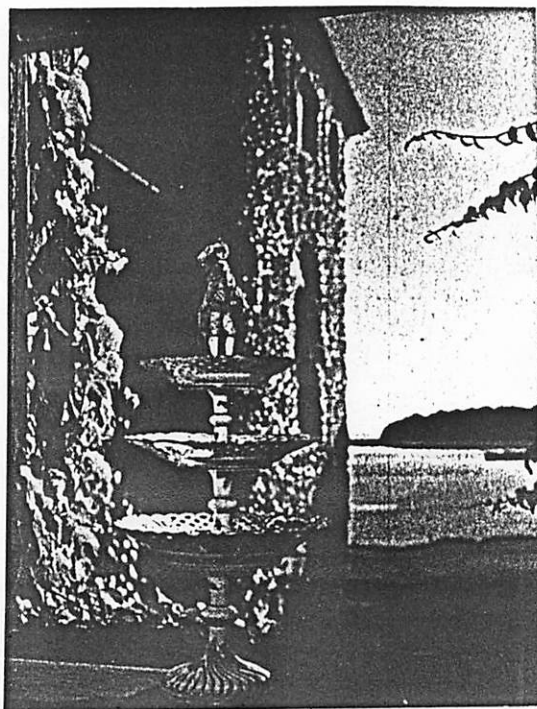
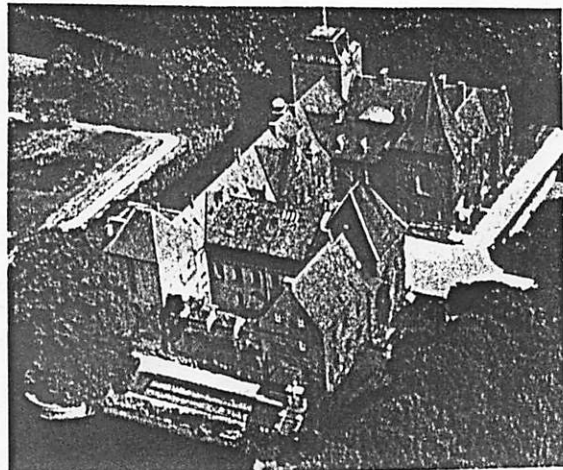
Heroverfor er der et lille rum, som man vel egentlig kan kalde et galleri, hvor der står en model af Ålholm Slot i størrelse 1-100, dvs. at den er 70 gange 35, svarer det til det samme i meter.

I skabene her ud til slotsgården, ser vi bla.a. noget af det første porcelæn der blev hentet hjem til Danmark, Ostindisk porcelæn fra 1662, Saksisk porcelæn og Familien Rose fra ca. år 1780.

Her på den anden side af trappen, kan vi se en mængde medaljer og ordener.

Det er Lensgreve Frederik Christoffer forskellige fortjenester. Lensgreven var jo en meget aktiv mand, som tidligere sagt var han jo udenrigsminister i I.C. Christensen regeringen, men Greven havde også andre pligter, han var bla.a. kammerherre og formand for K.D.A.K.

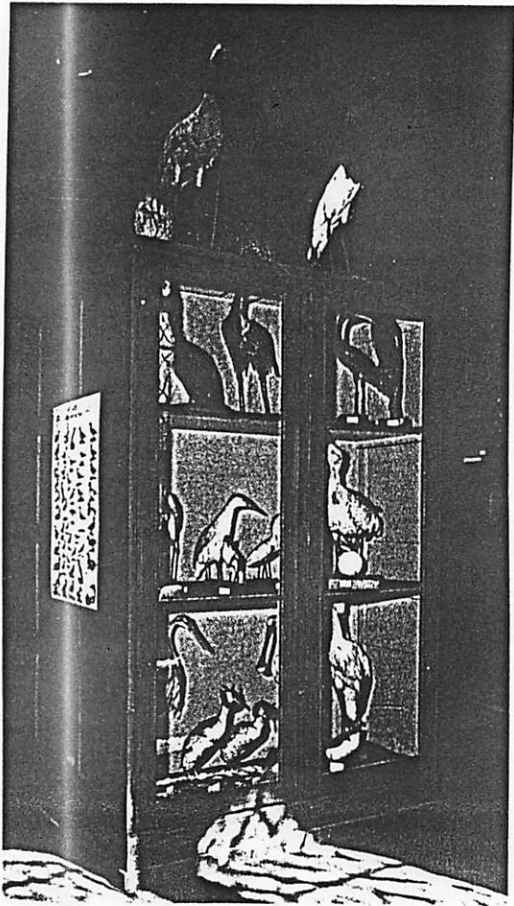
Vi ser også nogle mindre fortjenstmedaljer, det var nogle der blev tildelt en tidligere hovmester på Ålholm og efter hans død, syntes de pårørende at medaljerne skulle tilbage til Ålholm og bevares her.

Dette værelse med alle de udstoppede fugle, kan vi meget passende kalde Greve Frederik Christian Rabens domæne. Frederik Christian der overtog grevskabet i 1791, han var en af sin tids mest bemærkelsesværdige og oplyste mand, Frederik Christian påbegyndte i år 1800 et håndskrevet leksikon på latin, et sprog som han iøvrigt beherskede flydende.

Frederik Christian lod også opføre et observatorium på det nord-østlige tårn, det eksisterer ikke mere, men i stueetagen finder vi malerier der viser hvordan det har set ud.

Frederik Christian Rabens interesse for fugle, har resulteret i denne store samling af udstoppede fugle, der nu er over 150 år gammel.

I slottets store park er der over 200 forskellige træer og buske, som Frederik Christian hentede hjem fra det store udland.

Frederik Christian døde under en rejse til Rio De Janerio i 1838.

Også her ved fuglesamlingen er der malerier af den Rabenske familie, vi tager dem i rækkefølge.

(1) Gregers Christian Greve Raben, der i 1821 blev gift med Anna Lund.

(2) Anna Lund.

(3) Sophus Frederik Raben, der i 1807 giftede sig med Charlotte Emerantia som ses på nr 7.

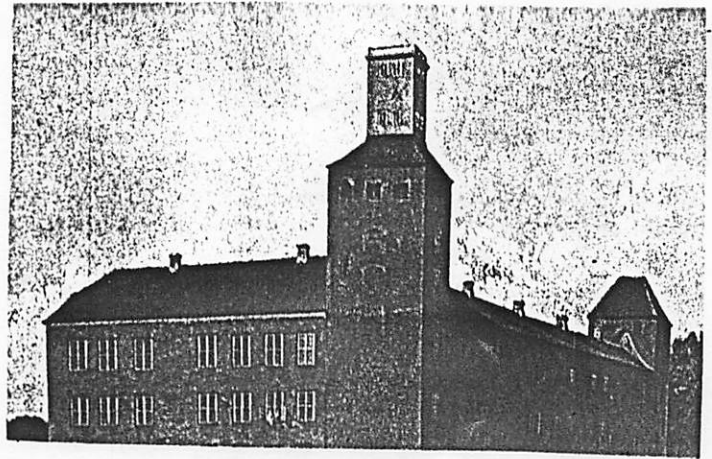
(4) Geheimeraad Christian Frederik Raben der i 1722 blev gift med Birte Von Plessen.

(5) Frederik Sophus Raben der var gift med Sophie Magdalene Von Qualen i 1779.

(6) Otto Ludvig Greve Raben der var gift med Anna Catherina Henholm i 1757.

(8 og 9) Baronens moder Lillie Suzanne.

Dette værelse der nu bliver brugt til fuglesamlingen, var egentlig Lensgrevens bibliotek og inden vi går tilbage og ned i stueetagen er der i de tidligere børneværelser en udstilling af sommerfugle og insekter, der er også en mindre stensamling.

Vi går nu ned af de store hovedtrappe, som Lensgreven jo lod bygge som en værdig indgang for landets udenrigsminister.

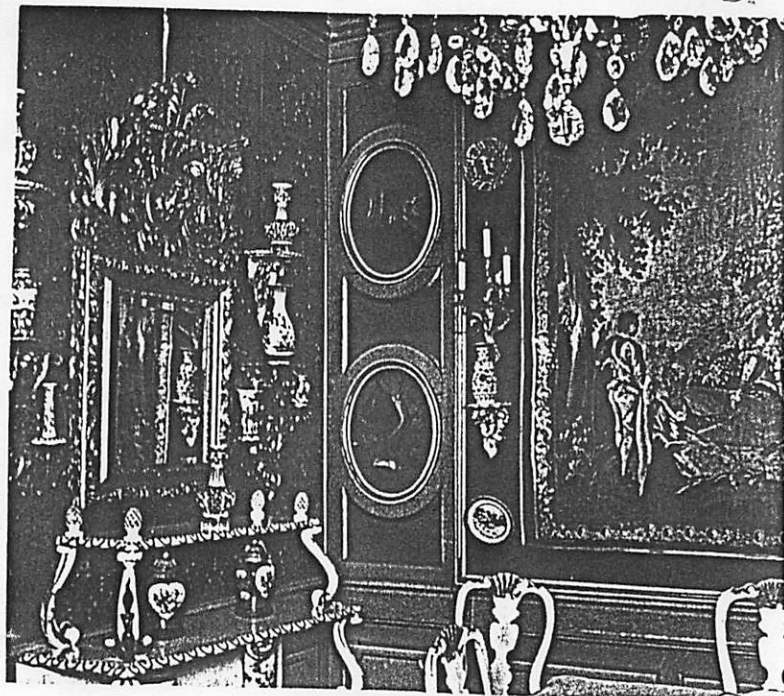
Her nede går vi så til venstre ind i den lille spisestue, hvor vi skal lægge mærke til det kostbare Van Delf porcelæn. Man har sikkert lagt den lille spisestue i denne ende af slottet, fordi man herfra kan gå lige ind i de lyse te-salonner, hvor der er en pragtfuld udsigt mod syd, over østersøen.

Vi kan også se en hjuldamper ude i bugten, det er en tysk slæbebåd, som den nuværende Baron har erhvervet.

Læg også mærke til det Italienske chatol og komoden, med indlagt elfenben, et fantastisk stykke håndværk.

En anden spændende ting, som vi også så i den røde salon, er gnistfanget ved kaminen, slibningen i kanten, gør at der bliver et væld af farver når der er tændt op i kaminen.

På rapoet i hjørnet, har vi også et smukt broderet skærmbret.

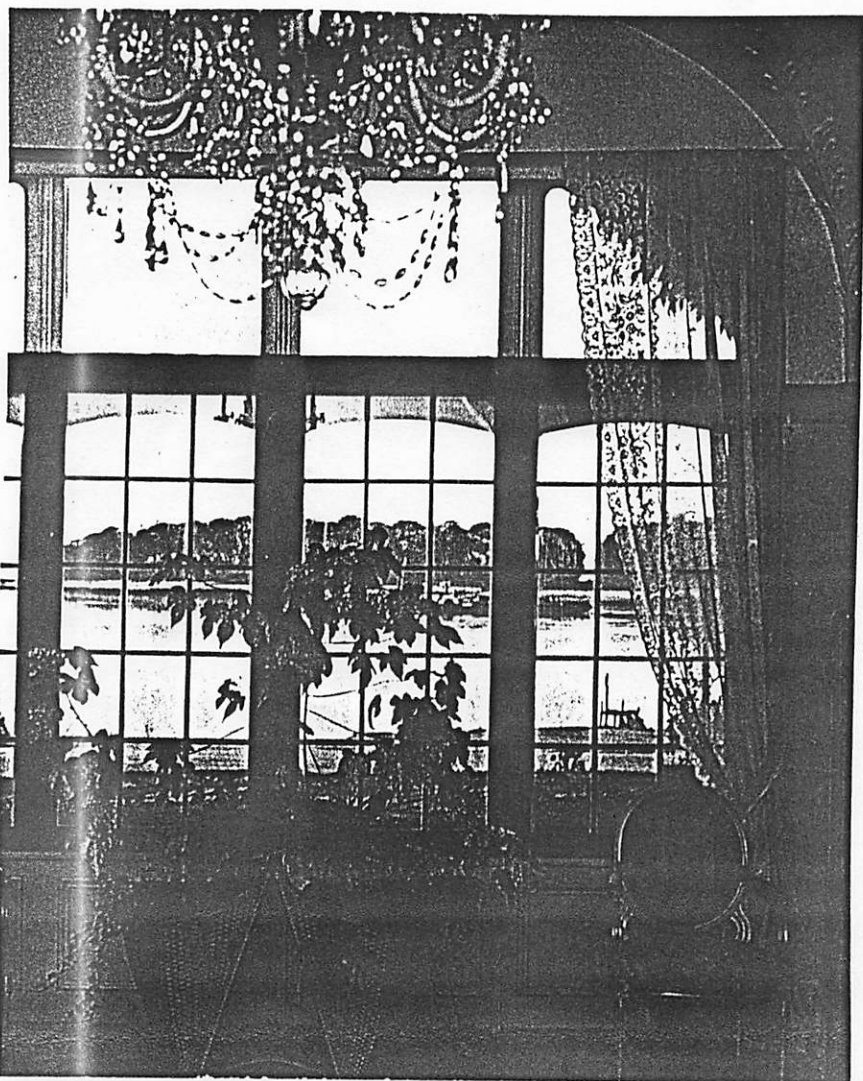

Vi går nu ind i endnu en lille lys salon. Møblerne her er svensk rokoko.

På de to mallerier kan vi se Kong Frederik den 5 og Dronning Louise.

Den store dør mod øst, er en slags personale indgang til det kongelige soveværelse, som jeg vil fortælle lidt mere om, når vi omlidt kommer derind.

Bemærk også de små øst-landske skabe med indlagt perlemor..

Vi går nu ad den lille gang, til det Kongelige gæsteværelse, eller kongens soveværelse, som vi kalder det.

Det første vi bemærker her, er de tre meter tykke mure, der var dengang i det 1600 ikke noget vindue, da man lavede de tykke mure, for at beskytte de kongelige mest muligt.

Fløjdøren ovre til højre, er den dør som jeg før omtalte, herigennem kunne kammerpigen komme de kongelige til hjælp med påklædning.

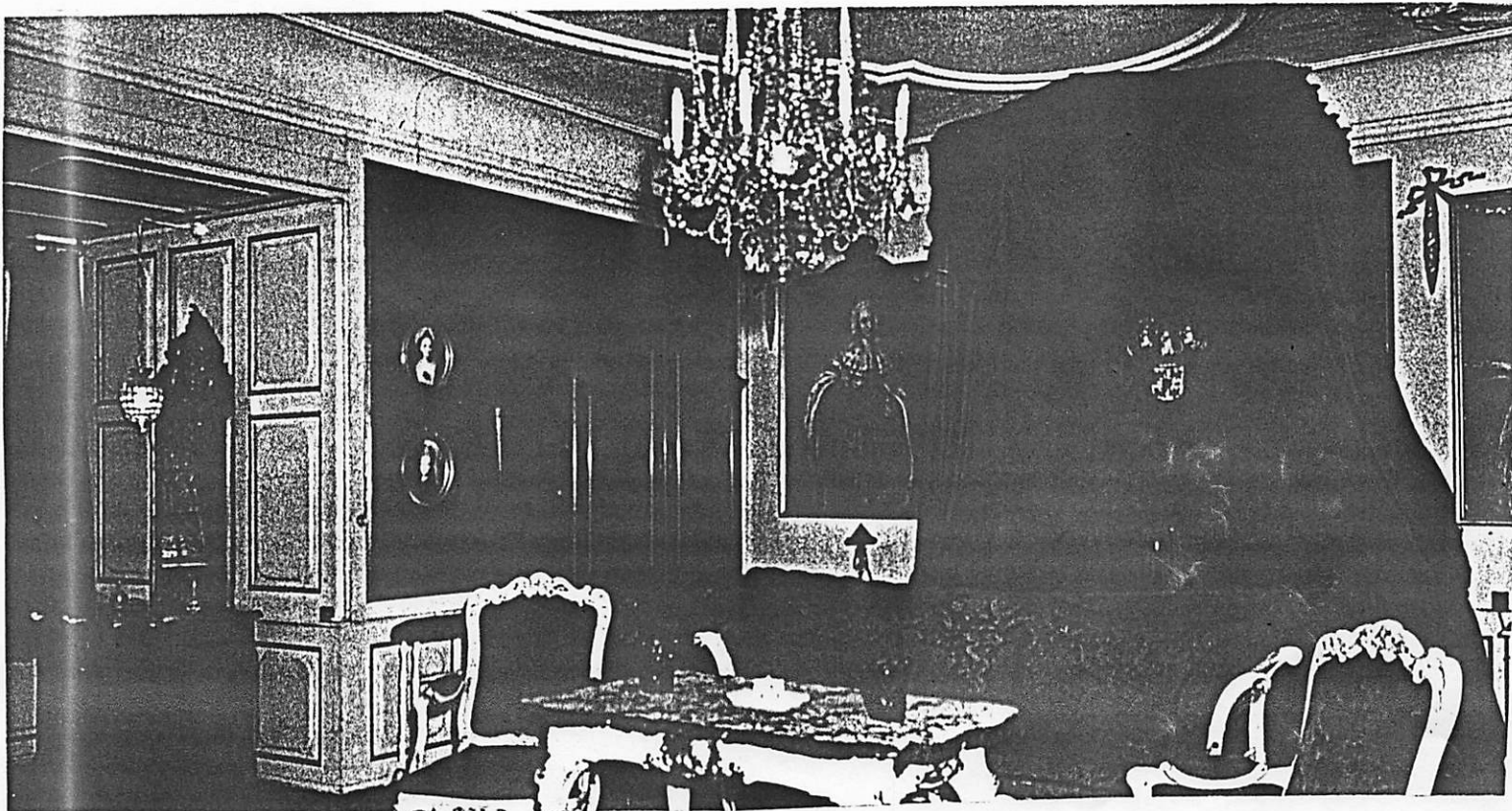
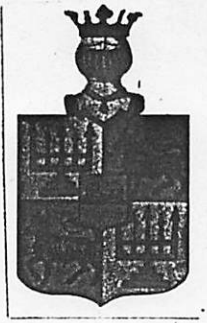
Her i kongens soveværelse findes der også en hemmelighed:

Da Grev Otto Ludvig i midten af 1700 tallet, lod en del af slottet restaurere, fandt man under udgravningen, indgangen til en tunnel, der havde ført til dengang Nysted kloster og her bag ved maleriet af Christian den 6, var der en hemmelig indgang, med en trappe der førte ned til tunnelen, så de kongelige, under en belejring, kunne flygte denne vej til Nysted kloster.

På maleriet på den anden side af sengen, ser vi Dronning Sophie Magdalene af Brandenburg.

Kongesoveværelset her er især berømt for sine besøg af bla.a. Kejser Wilhelm, Kong Edward den 7 og den Russiske Zar Nicolai.

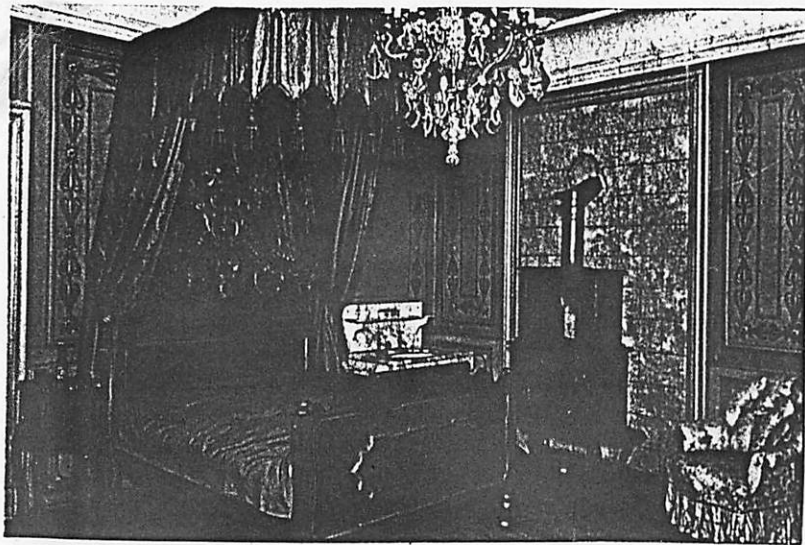
Til slut er der kun at fortælle, at møblerne er meget tidlig dansk rokoko.

Inden vi forlader det kongelige soveværelse og kikker på de andre gæsteværelser, vil jeg lige fortælle, at lige her udenfor til højre, ser de et badeværelse, der hører til dette soveværelse, det var en fantastisk ting i det 16 århundrede.

Der er desværre ikke plads til så mange af gangen, men jeg kan fortælle at væggene er fuld belagt med håndmalede Hollandske ~~mal~~ FLISER.

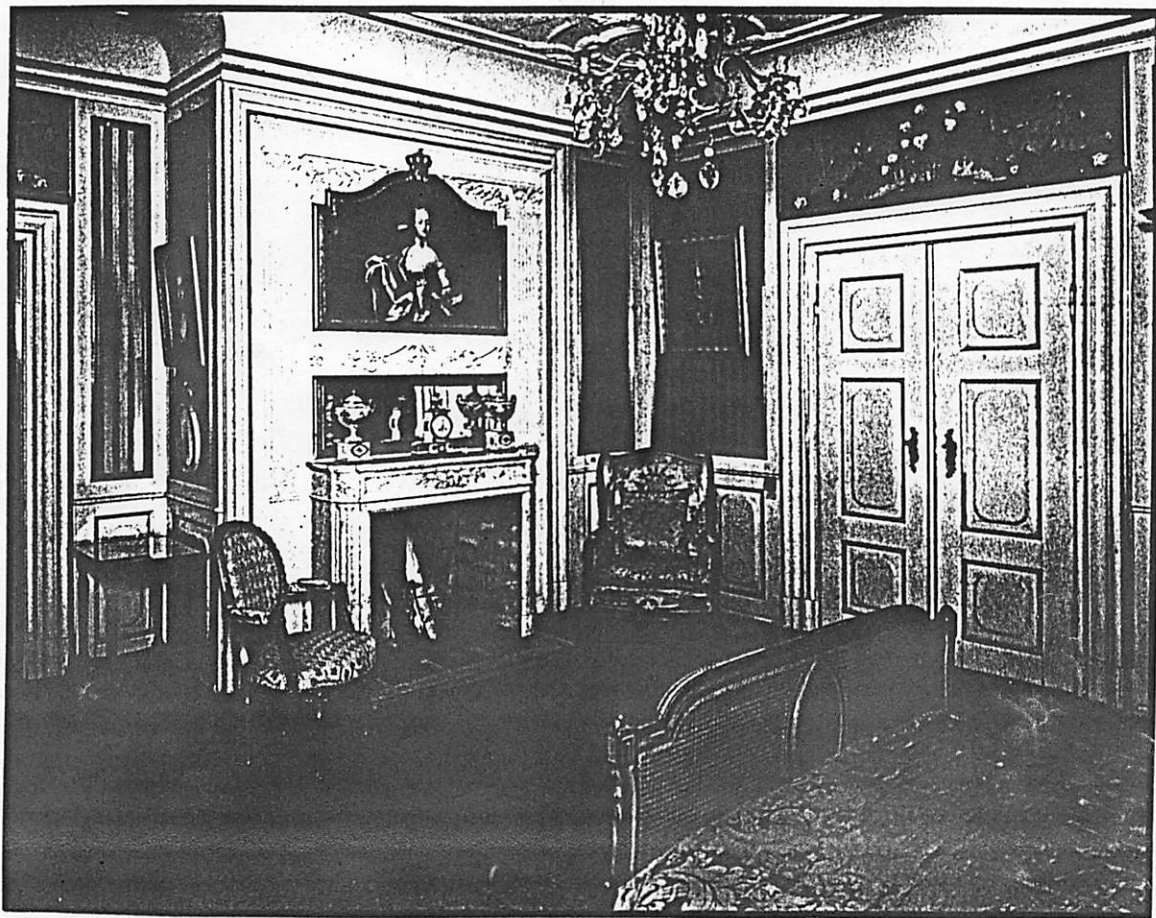
Hvis De nu kikker der ind, så mødes vi ved de to andre gæsteværelser længere henne ad gangen, om et øjeblik..

Fra det første gæsteværelse er der også en smule filmhistorie, idet den store himmelseng har været udlånt, til filmen Jeppe på bjerget med Buster Larsen.

Hvis vi kikker ind i klædeskabet til højre, kan vi også få lidt af det gamle tøj at se.

Det sidste gæsteværelse er lavet helt i Louis den 16 stil og er nok et af slottets smukkeste rum, man kalder det for det gyldne gæsteværelse. Paneller, kaminen og vægfelterne er faktisk lavet i Louis den 16 tid i 1760, dvs. for snart 225 år siden.

Vi går nu ad den lille gang ind i nordfløjen, hvor vi jo startede fra i den modsatte ende.

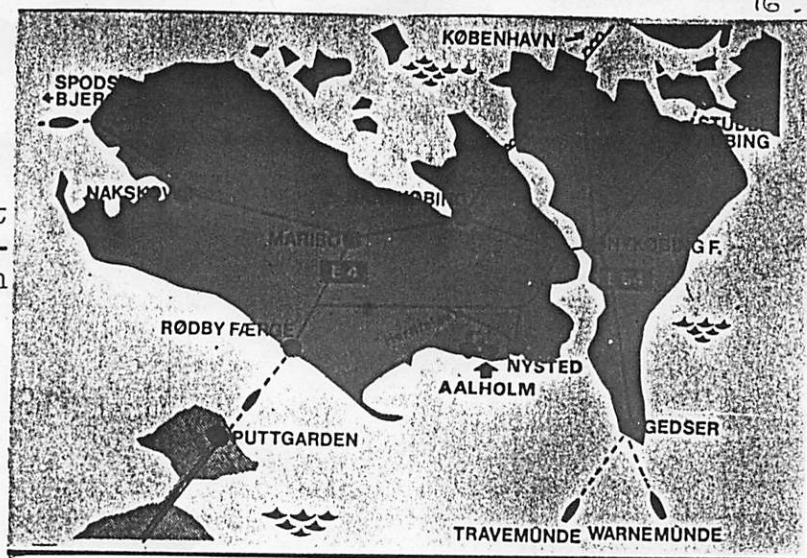
Det første vi kigger til, er et lille værelse til højre, hvor Baronessen hvert år laver en lille udstilling.

Sidste år, i 1983, var hele den Gluckburske kongefamilie, i dukkeformat, samlet her, lavet af præsten fra Munkebo på Fyn.

Nu kommer vi så til den afdeling af slottet jeg tidligere omtalte, hvor vi kan se malerier af slottet på tidligere tidspunkt.

Vi kan bla.a. se den store udvendige trappe op til førstesalen og det høje trætårn, som Grev Frederik Christian jo lod bygge på det nord-østlige tårn omkring år 1800, og brugte som observatorium.

Der er også en tegning, der viser hvordan Ålholm Slot så ud i det 12 århundrede.

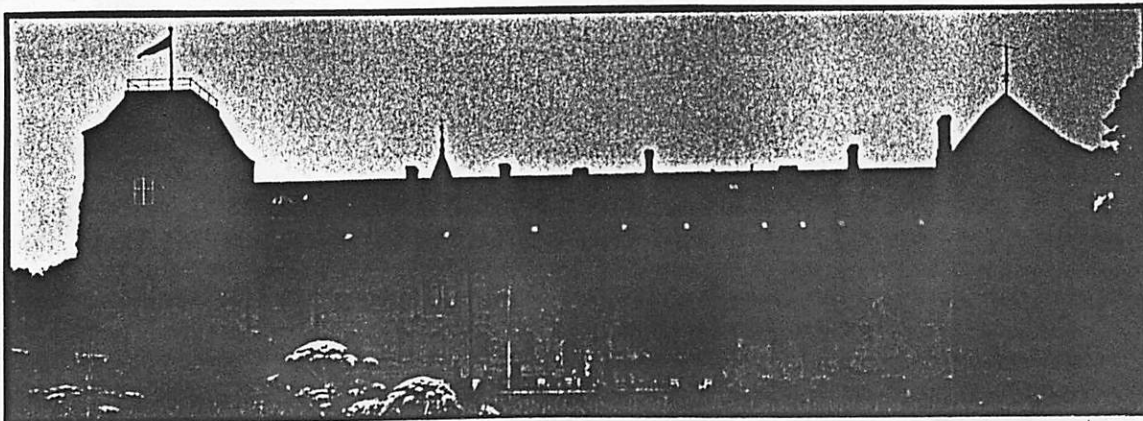

Her har vi ligeledes toiletter, der er tilladt at benytte.

lige her henne ad gangen, til venstre, vil de kunne se en masse batterier, det er et jævnstrømsanlæg, som i sin tid forsynede slottet med elektricitet og sidenhen er blevet benyttet som nødstrømsanlæg.

Her over for har vi to små hyggelige stuer, hvor der også er en kaffeautomat, her er de velkomne til at slappe lidt af, det er forresten det eneste sted på slottet, hvor det er tilladt at ryge.

Man kan også se en del udklip, der er hængt op på væggene.

Det var så slut på rundvisningen, jeg mangler bare at fortælle at de ikke må snyde dem selv for et besøg i vores souvenir kiosk, hvor der er en mængde spændende ting, man kan købe som et minde fra Ålholm.

